

KÜLÖNFÉLÉK.

Az Erdészeti Zsebnaptár az 1910. évről megjelent. Megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám) legczélszerűbben úgy, hogy egyesületi tagok 2 K 45 f-t, mások 3 K 45 f-t postautalványon előre beküldenek, mely esetben a naptárt bérmentve kapják kézhez. A postautánvétellel való szállítás aránytalanul drágább.

Fából készített cukor és aklohol. Ily czimen jelent meg dr. Zemplén Gézától az Országos Erdészeti Egyesület legújabb könyvkiadványa, amelyet később fogunk bővebben ismertetni, a t. szakközönség figyelmét azonban már jelen sorainkkal is felhívjuk erre a munkára, mely a Deák-Ferencz-alapítvány egyik díját nyerte el és a fa vegyipari technológiájának egyik legérdekesebb fejezetét tárgyalja. Kapható az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alotmány-u. 6. sz.) 2 K-ért, egyesületi tagok 1 K 50 f-ért. Legczélszerűbb ezt az árt 45 fillér postaköltséggel együtt beküldeni, mely esetben a mű bérmentve szállítatik.

Az ideai tölgyfaárverések eredményei a tölgyfapiac lényeges javulására engednek következtetni. A bródi vagyonszűrés 26 vágás közül 20-at adott el és 1,951.637 K kikiáltási árral szemben 2,242.461 K-t ért el (+15%); Vinkovczen pedig a kincstári erdőkben 13 vágás közül 11 kelt el 38% felülfizetéssel. (Kikiáltási ár: 1,286.265 K, eredmény 1,708.433 K.) A múlt év teljes eredménytelensége után ezek mindenesetre örvendetes eredmények, még akkor is, ha tekintetbe vesszük, hogy a kikiáltási árak a két-három év előttiékhöz képest leszállított egységárak alapján képeztettek.

A puha fűrészáru árainak emelése. A puha fűrészáru termelésével foglalkozó cégek között megegyezés jött létre arra nézve, hogy az I. és II. rendű áru árát felemelik. Az áremelés célja az, hogy a fogyasztók figyelmét a III. oszt. árura tereljék, amelyből a közelmúlt fakeskedelmi krízis alatt aggasztóan nagy készletet halmoztak fel, míg a kifogástalan áru eddig is akadálytalanul volt elhelyezhető.

Az osztrák vasuti tarifaemelések. Az osztrák államvasutak, amennyire az eddigi közlésekből megállapítható, tarifájuk reformjá-

nál több oly intézkedést terveznek, amelyeknek egyenesen az a célja, hogy a magyar nyerstermények, s ezek között a fának kivitelét megakadályozzák. A rossz üzletmenet és a magyar államasutak tarifaemelése által úgyszólván eléggé sújtott hazai nyerstermelés és faipar, amely lényeges mértékben a kivitelre van utalva, létérdekeiben volna megtámadva, ha az osztrák tarifareform tényleg oly nyers és kiméretlen eszközökkel lépne fel éppen a magyar eredetű áruval szemben, hogy kivitelünk lehetetlenné tétetnék. A budapesti kereskedelmi és iparkamara ez ügyben értekezletre hívta össze az érdekelt gazdasági, ipari és kereskedelmi tényezőket; köztük az Országos Erdészeti Egyesületet is, mely értekezlet egyhangulag tiltakozott a kivitelünk ellen tervezett ezen merénylet ellen és egy szűkebb bizottság kiküldését határozta el, amely hivatva lesz azon eszközöket és módokat megjelölni, amelyekkel az osztrák tarifaemelések ellensúlyozhatók és szükség esetén megtorolhatók. Az Országos Erdészeti Egyesület ebben a szűkebb bizottságban is képviselve fog birni.

A rendőri büntető eljárásra vonatkozó egységes szabályzat.)* A „Budapesti Közlöny“ f. évi október hó 1-én megjelent számában látott napvilágot ezen rég várt intézkedés, melynek életbe léptetése egyelőre ugyan még el van odázva, mégis kívánatosnak látszott annak idejekorán való közlése, mert így legalább módjukban áll a rendőri büntető bíróságoknak az új terjedelmes eljárás beható áttanulmányozása.

Szorgos átolvasás után első benyomásunk az, hogy ezen szabályzat a „humanizmus“ jegyében született, mert helyenként ha nincs is átlépve, de eléretett az a határvonal, melyen túl a terhelt jogvédelme a túlzásba csapott volna át.

Ránk nézve legfontosabb intézménye a büntetőparancs.

Az elsőfoku rendőri büntető bíró (községi bírót ide nem értve), amennyiben a feljelentést alaposnak találja**) s ha a pénz-

*) A m. kir. belügyminiszternek és a m. kir. igazságügyminiszternek 65000/1909. B. M. számú rendelete.

**) És pedig ha 1. a feljelentést hatóság (községi előjáróság) közhivatalnok vagy hatósági közeg hivatali hatáskörében szerzett közvetlen tapasztalata alapján teszi és valósága ellen nem merült fel aggodalom, vagy 2. a feljelentés magánygyéntől ered, de ez a kihágás elkövetését köz- vagy magánokirattal, vagy más bizonyítékokkal valószínűvé teszi és a rendőri büntető bíró meg van győződve a vád alaposágáról.

büntetés és megtérítendő kár összege harmincz koronát meg nem halad — minden előzetes tárgyalás nélkül bírálja el az ügyet s a megtorló intézkedés „büntető parancs” képeben jelenik meg.

Ha a terhelt a büntető parancsot magára nézve sérelmesnek tartja, a rendes tárgyalás megtartását kérelmezheti, viszont a sértettnek módjában áll a büntető parancs kibocsátásának mellőzését kérni, vagyis a büntető parancs intézményének behozatalával sem a sértetten, sem a terhelten nem esik jogsérelem.

Az intézmény gyakorlati előnyei könnyen elképzelhetők; elsősorban a rendőri büntető bíró teendői apaszatnak; az ügyek gyorsabban intézhetők el, a minek ismét egyik főelőnye az, hogy a terheltet nyomban vagy igen rövid időközben érvén a büntetés, annak idejében való alkalmazása javító hatással fog birni. A szakhivatalok, szakképviselők, szakközegek elesnek a többnyire terhes uttal és fölösleges idővesztéssel összekötött tárgyaláson való megjelenéstől, ami közgazdasági, ránk nézve erdőgazdasági szempontból nem kicsinylendő mozzanat.

A terheltnek sem kell a büntető bíróság székhelyére beutazni, a tárgyalás napján ácsorgással munkaidejét vesztegetni, hanem odahaza várja be a büntető parancsok eljárás költségeitől mentes rendelkezéseit.

Sokan azt fogják erre mondani, hogy ez utóbbi „előny”-nek nevezett ténykörölmény az erdőgazdaságra közvetve hátrányos lehet s a kihágásoknak ilyenformán akaratlanul is enyhébb elbírálása azok szaporodását fogja maga után vonni.

Látszólag talán igazuk van, de valóban nem így áll a dolog. Először is a kihágási büntetéseknek teljesen nélkülözhető eljárási költségekkel való sulyosbitása nem áll erkölcsös alapon, másrészt közgazdasági szempontból igen fontos tényezőnek kell ismernünk azoknak a százazrekre menő munkanapoknak visszaszerzését, melyeket a terhelt eddig tétlenséggel, a büntető bíróság előcsarnokaiban való várakozással, felesleges költséggel kapcsolatos utazással töltött el.

Említésre méltónak tartom megjegyezni, hogy a 63. § második bekezdésének megszületése az egységes rendőri büntető eljárásra vonatkozó szabályzatnak mi ránk nézve legfontosabb része, mert ezen bekezdés nélkül a büntető parancs intézménye gyakor-

latilag értéktelen lett volna. Kivétel gyanánt állapított meg ugyanis az erdei kihágásokra nézve az, hogy a magánjogi igény érvényesítése a büntető parancs kibocsátását ki nem zárja, ha a megtérítendő érték és kár szabályszerűen van felszámítva és azt a rendőri büntető bíró a kérelem értelmében állapítja meg. Az erdei kihágások egy-két esetét kivéve (orgazdaság, bűnpártolás, kísérlet) azok legnagyobb része magánjogi igény érvényesítésével kapcsolatosak s ha ez a kivétel elmaradt volna, vajmi ritkán láttunk volna „büntetőparancsot“.

Uj intézmény még a tiszti ügyész szereplése, a büntető parancsnak megfelelőbb módon való kézbesítése, a kiszabott pénzbüntetésnek részletfizetéssel való törleszthetése, a jogorvoslat igénybevételenek a legegyszerűbb módja, az idézés nélküli tárgyalás intézménye, a községi bíróság előtti eljárás új szabályozása, végrehajtási rendelkezések stb. . . . melyek mind az erdőgazdasági, illetve erdőfentartási szempontok figyelembevételével nyertek elintézt.

Végeredményében tehát örömmel üdvözölhetjük ezen új alkotást s nem kevésbé örömmel várjuk a rendőri büntető bírósági ügyvitel megjelenését, a mely hivatva lesz a szabályzat életbeléptetése iránt is intézkedni.

G.

Az apáczalepke idei fellépése. A holicsi és sasvári cs. és kir. uradalomban a folyó év tavaszán a kikelő hernyókat — a foltokat — az uradalom kátránnyal bekenette. Ennek köszönhető, hogy az apáczalepke a sasvári uradalomban ugyszólván teljesen kiirtatott, a holicsi uradalomban pedig meglehetősen leapadt.

A holicsi uradalomban a folyó évben ezenkívül a természet is segítségére jött a küzdő embernek. A tachinák és ichneumonok oly mértékben szaporodtak el, hogy egyes erdőrészekben az apáczalepkét teljesen tönkretették. A hernyókat például a tachinák annyira ellepték, hogy ritkaságszámba ment oly hernyót találni, melyen legalább is egy pete ne lett volna, akadtak azonban szép számmal olyanok is, melyeken 2—6 pete is volt.

A repülés ez idén július hó vége felé kezdődött és legnagyobb volt a czunini major melletti mintegy 100 hektár kiterjedésű 18—30 éves erdőrészletben. Itt kísérletet tettem a Friedrich-féle javított lepkefogó-készülékkel. A kefe ugyanis ennél a készüléknél

kivülről van alkalmazva rugókon és így jobban hozzásimul a hengerhez. Sajnos azonban, a gép sehogysem vált be. Három és fél óra alatt összesen 58 különböző lepkét fogtam. Megjegyzem, hogy ezek legnagyobb része a henger feletti rácson pörkölődött meg. A gép alján alkalmazott zsákocskában össze-vissza 5 lepkét találtam. A gép tehát csupán annyiban bír értékkel, hogy egy tudós erdészeti szakember találmánya, de gyakorlati értéke nincs.

Sokkal nagyobb eredményt értem el világítótüzekkel. Ezekbe percenként átlag véve 14 drb. lepke repült be. Tehát 5 perc alatt több lepke pusztult el, mint a Friedrich-féle gépnél 3 $\frac{1}{2}$ óra alatt. Nem tekintve tehát a gép drága voltát, az eredmény oly csekély, hogy többé kísérletezésre sem fogom használni a gépet.

A „Bolle“-féle sárgaságfertőzéssel is kísérleteztem. Bolle ez idén is próbált szerencsét. A multévi selyemhernyóinfekció helyett ez idén a gubókat inficziálta. A zacskók sokkal kisebbek voltak. Mikor 2 heti kifüggesztés után belül megvizsgáltam, a kukacsz csakugy hemzsegett a zsákban. A zsákok tartalma tehát kitűnő tenyésztelepe lett a legyek kukacszainak. Bolle kérelmére beküldtettem neki a beteges hernyókból és bizony a siker nagynak látszott, mert ő azokon a renyhekórt megállapította. Bolle 15 K árt szabván egy kis zsák tartalmának, felajánlotta további kísérletezésre. Azonban sajnálattal arról kellett értesítenem, hogy a hernyók nem az általa feltalált fertőzőanyaggal voltak fertőzve, mert azokat bizony 3—4 kilométerre a zacskóktól szedték az erdőőrök. A közvetlen közelben lévő hernyók pedig oly egészségesek voltak, mint a makk. A feltaláló erre már nem tartotta érdemesnek válaszolni.

Ez volt az apáczailepkék ezidei fellépésének vége. Jövőre az uradalom a hernyófoltokat fogja ismét kátránnyal bemázolni és illetve ezen a télen a meglamadott állabrészeket ritkítani és remélhetőleg jövőre végez az apáczailepkével a természet erőinek közreműködése mellett.

A czinkék vigan ugrándoznak és csicseregnek az uradalom erdeiben, a tachinák már ez idén is nagy munkát végeztek az ichneumonokkal, jövőre remélhetőleg még nagyobb mennyiségben fognak már közreműködni az uralkodó család erdeinek megmentésében.

Matusovits Péter.

A Köztisztviselők Nyugdíjpótló és Segélyző Egyesülete az egyedüli jótékony intézmény, mely csekély tagdíjak ellenében nemcsak a családfő halálával támasztát vesztett családot, hanem az egyes tagok halála által sujtott családfőt is megfelelő *segélyvel támogatja* a tisztességes eltakarításra elkerülhetetlenül szükséges s nem ritkán nyomasztó kiadások viselésében. Az egyesület valóban jó helyen kopogtat akkor, midőn a jövedelmének szoros beosztására kényszerült családapát, illetőleg családtagokat megóvni törekszik a családban előfordult haláleset alkalmával sokszor alig elkerülhető adósságszinálástól.

Az egyesület jótékony hivatását minél szélesebb körben óhajtván gyakorolni, az igazgatóság folyó évi szeptember hó 16-án határozatilag kimondta, hogy a temetkezési főosztályba való belépést megkönnyítendő, minden az alapszabályok szerint belépésre jogosult 50 éven alóli közszolgálatban alkalmazott egyént (tisztviselő-, segéd- és kezelőszemélyzet, állandó díjnok, altiszt és szolga stb., nyugdíjas állapotban is), aki a folyó 1909. év végéig az egyesület temetkezési főosztályába tagul jelentkezik, *a beiratási díj alól teljesen felmenti.*

A temetési segély 6 havi tagság után s a tagdíjak pontos befizetése mellett

az I. alosztályba tartozó tag halála esetére	200 K
az I. " " " nejeének halála esetére	80 "
az I. " " " gyermekének halála esetére	40 "
a II. " " " halála esetére	300 "
a II. " " " nejeének halála esetére	120 "
a II. " " " gyermekének halála esetére	60 "
a III. " " " halála esetére	400 "
a III. " " " nejeének halála esetére	160 "
a III. " " " gyermekének halála esetére	80 "
a IV. " " " halála esetére	500 "
a IV. " " " nejeének halála esetére	200 "
a IV. " " " gyermekének halála esetére	100 "

Az évi tagdíj, mely negyedévi avagy havi egyenlő előleges részletekben fizetendő, az I. alosztályban évi 10 K, a II. alosztályban évi 15 K, a III. alosztályban évi 20 K, a IV. alosztályban évi 24 K.

Prospektust, belépési nyilatkozatot és bárminő felvilágosítást készséggel nyújt az egyesület (Budapest, I., Vár, pénzügyminiszterium) bármely érdekeltnek, aki levelezőlapon vagy személyesen e célból hozzáfordul.

Nemzetközi vadászati kiállítás. Hirt adtunk már arról, hogy az 1910. évben Wienben az első nemzetközi vadászati kiállítás fog rendeztetni. Ezen kiállítás nem csupán a vadászati troféákat öleli fel magában, de kiterjed mindarra, ami a vadászattal vonatkozásba hozható. A kiállításon *Magyarország saját — külön e célra emelendő — vadászkastélyában vesz részt*, melynek tág kereteiben bő alkalom nyílik arra, hogy Magyarország vadászai és vadászatkedvelői, továbbá a vadászattal rokon ipari ágak művelői kiállításaikkal hű képet adhassanak a magyar vadászat történelmi nevezetességéről, értékéről és fejlődéséről nem csupán a sportnak szempontjából, de közgazdasági tekintetből is.

A kiállítás rendezésére alakult „Magyar országos bizottság” minden rendelkezésére álló eszközt megragadott, hogy a nemzetközi versenyben Magyarország részére kiemelkedő helyet biztosítson és ezen célú kívánta szolgálni akkor is, midőn a magyar kiállítást befogadó kastély építésénél nemcsak a külsőt, de az épületnek belső beosztását, szépségét, czélszerűségét is oly alapon vetette meg, hogy az a magyar vadászatnak méltó hajlékát képezze.

A kiállítás anyaga négy osztályra oszlik. Az első — és egyúttal legnagyobb — a tulajdonképeni vadászaté; a második a vadászattal rokon ipari termékeket, a harmadik a vadászathoz fűződő művészeti produktumokat öleli fel, míg a negyedik az erdő- és mezőgazdaságot — azonban csakis a vadászatra való vonatkoztatás mértékéig — leendő hivatva bemutatni.

Mindezen osztályok anyagának gyűjtésére irányuló intézkedések máris kedvező eredménnyel kecsegtetnek és azokban az összes érdekelt állami intézményeken kívül hazánk kiváló vadászai, vadászterületek birtokosai és bérlői, sportférfiúi, földbirtokosai, ipari termelői és művészei fognak résztvenni.

A kedvezően induló mozgalomnak fejlesztése érdekében, de utalva arra a körülményre is, hogy az 1910. év május havában megnyíló kiállítás czélszerű és átnézetes rendezése végett a

kiállítandó anyag teljes ismeretére mind égetőbben szükség van, a kiállítás „*Magyar országos bizottsága*“ ez uton is azzal a kéréssel fordul az érdekeltekhez, hogy jelentkezéseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek. A jelentkezéshez szükséges jelentkezési íveket „Az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállítás magyar országos bizottsága“ (Budapest, V., Zoltán-u. 16. Telefon: 163—88) készséggel küldi meg és a közelebbiekre nézve levélbeli vagy szóbeli megkeresésre szivesen nyújt tájékozást.

Stainer Gyula, cs. és kir. udvari magpergető czég folyó évi őszi árjegyzéke a napokban küldetett szét, ha egyik vagy másik hivatal nem kapta volna kézhez, megkeresésre azonnal megküldetik; a jó hírnevű czég egyuttal közli, hogy kocsányos, kocsánytalan és csermakk az idén nagyon jól sikerült, magas csiraképeséggel bir, erdősítésre kiválóan alkalmas.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kinevezte az államerdészeti tisztviselők egyesített létszámába ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnök-gyakornokká: *Debreczny* András uradalmi erdészjelöltet az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz; továbbá a következő végzett erdészi főiskolai hallgatókat, és pedig: *Tóth* Lászlót a besztérczebányai m. kir. erdőigazgatóságához; *Wehofer* Mihályt a brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz; *Lesenyi* Ferenczet a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságához; *Molcsányi* Gábort a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságához; *Schudich* Nándort a besztercezi m. kir. erdőigazgatóságához; *Modrovich* Ferenczet a beszterczebányai m. kir. erdőhivatalhoz; *Gösswein* Lajost a zágrábi kir. erdőigazgatóságához; *Mauksinszky* Gyulát az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz; *Onczay* Lászlót a lipitújvári m. kir. főerdőhivatalhoz; *Szy* Dénest a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz; *Németh* Pált a dési m. kir. állami erdőhivatalhoz; *Ponner* Nándort a besztercezi m. kir. erdőigazgatóságához; *Papolczy* Józsefet a csikszeredai m. kir. állami erdőhivatalhoz; *Horváth* Dezsőt az aradi m. kir. állami erdőhivatalhoz; *Papp* Jenőt a lipitújvári m. kir. főerdőhivatalhoz; *Berzenkovics* Antalt és *Stijepčević* Illést a zágrábi kir. erdőigazgatóságához; *Daum* Alfrédet a besztercezi m. kir. erdőigazgatóságához; *Déry* Károlyt a nagyváradi m. kir. állami erdőhivatalhoz; *Schillinger* Bélát a lippai m. kir. főerdőhivatalhoz; *Pellion* Árpádot a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz; *Juro*